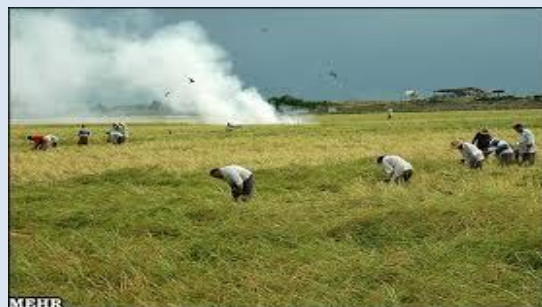

گاه برنج در تغذیه دام

* متأسفانه گاه برنج تولید شده در ایران بدون توجه به عنوان یک منبع خوراک قابل استفاده برای دام، در بیشتر موارد سوزاننده و باعث آلودگی محیط زیست می‌شود.

* نظر به ضرورت یافتن منابع خوراک ارزان و قابل دسترس برای دامها و سطح بالای تولید گاه برنج در ایران؛ گاه برنج را می‌توان به صورت خرد شده و عمل آوری شده به عنوان قسمتی از علوفه جیره دام بخصوص برای دام‌های پرواری استفاده کرد.

جدول ۱- ترکیب شیمیایی گاه برنج

انرژی خام cal/Kg	چربی درصد	ASH %	ADF %	NDF %	پروتئین درصد	ماده خشک درصد
۳۶۳۴	۰/۸۴	۱۵/۳	۴۱/۱	۶۳/۷	۴/۰۵	۹۳/۲

ماخذ: جداول منابع خوراک دام و طیور ایران (۱۳۸۷).

گاه برنج در تغذیه دام

آیا با نحوه استفاده از گاه برنج در تغذیه دام آشنایی دارید؟

* به دلیل محدودیت منابع خوراک دام، تمایل به استفاده از پسماندهای کشاورزی مانند گاه برنج در تغذیه نشخوارکنندگان رو به افزایش است.

* گاه برنج سومین رتبه را در تولید گاه غ لات در جهان و اولین رتبه را در آسیا دارا می باشد (فائو ۲۰۰۹).

* با توجه به تولید سالیان حدود ۲/۷ میلیون تن شلتوک در کشور و با توجه به اینکه به ازای تولید هر تن شلتوک حدود ۱/۲ تا ۱/۵ تن گاه برنج تولید می شود، تولید سا لیان گاه برنج در کشور رقم قابل توجهی است.

* در صورتیکه گاه برنج را بخوبی خرد کنید، بدون فرآوری برای دام‌های پرواری و شیری بصورت زیر قابل استفاده است:

نوع دام	گاه برنج بدون فرآوری
بره و بز پرواری	۱۵۰ گرم در روز
میش و بز داشتی	۲۵۰ گرم در روز
گوساله پرواری	۵۰۰ گرم در روز
گاو شیری کم تولید	۱ کیلوگرم در روز
گاو شیری پرتولید	۳۰۰ گرم در روز

* ب دلیل اینکه گاه برنج مقدار سیلیس و لیگنین بالاتری نسبت به گاه گندم دارد، در صورت مصرف زیاد باعث آسیب به کلیه و دستگاه گوارش دامها می‌گردد.

* روش فرآوری:

ابتدا ۳ تا ۶ کیلوگرم اوره را در ۱۰۰ لیتر آب کاملاً حل کنید، سپس آن را به ۱۰۰ کیلوگرم کاه برنج خردشده اسپری کنید.

* نکته مهم:

کاه فرآوری شده قبل از مصرف دام باید به مدت یک هفته تا ده روز در معرض هوا قرار گیرد.

* توجه کنید...

اگرچه فرآوری کاه برنج با سود سوزآور یا اسید نیز امکان پذیر است اما به دلیل مخاطرات انجام این کار برای دامداران و هم ملاحظات مصرف آن توسط دام، **به هیچ عنوان توصیه نمی شود.**

* برای استفاده بهینه و بهتر از کاه برنج در تغذیه دام باید آن را غنی سازی کرد . با عمل غنی سازی کاه، قابلیت هضم، خوش خوراکی و ارزش غذایی آن به نحو چشمگیری افزایش می یابد.

* تاکنون روشهای مختلف فرآوری مانند روشهای مکانیکی، فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی برای بهبود ارزش تغذیه ای کاه غلات مورد استفاده قرار گرفته است.

یکی از روش های ایمن فرآوری کاه برنج استفاده از اوره است.

فرآوری کاه برنج بستگی به سطح استفاده از آن در جیره غذایی دام دارد . ب نحوی که اگر در حد ۳۰ تا ۴۰ درصد بخش علوفه مصرف شود، استفاده از غلظت ۳ درصد اوره کافی بنظر می رسد، اما اگر در سطح ۶۰ تا ۷۰ درصد بخش علوفه بخواهد به کار برود، غلظت اوره بایستی به سطح ۶ درصد افزایش یابد.

*** کاه برنج فرآوری شده برای دامهای پرواری و شیری بصورت زیر قابل استفاده است:**

نوع دام	کاه برنج فرآوری شده
بره و بز پرواری	۲۰۰ گرم در روز
میش و بز داشتی	۳۵۰ گوم در روز
گوساله پرواری	۱ کیلوگرم در روز
گاو شیری کم تولید	۱/۵ کیلوگرم در روز
گاو شیری پر تولید	۵۰۰ گرم در روز

ارزش نسبی کاه برنج:

* با توجه به ترکیبات و ارزش غذایی کاه برنج، بدون فرآوری ارزش نسبی آن یک دوم کاه گندم و در صورت فرآوری کاه برنج ، ارزش نسبی آن برابر کاه گندم می باشد.

تهیه و تنظیم:

بخش تحقیقات علوم دامی مرکز تحقیقات با همکاری
بخش امور دام سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان